

Protokoll från mötet av Svenska Nationalkommittén för astronomi (National Committee for Astronomy, NCA) inom Kungl. vetenskapsakademien (KVA)

Tid: torsdag 2019-10-24, 9 – 12

Plats: rum A5:1003, Alba Nova, Stockholm

Närvarande: Sofia Feltzing (SF, LU, ordförande), Josefin Larsson (JLa, KTH, viceordförande), Ulrike Heiter (UH, UU, sekreterare), Yvonne Becherini (YB, Linnéuniversitet), Alexis Brandeker (AB, SU), John Conway (JC, OSO), David Hobbs (DH, LU), Kay Justtanont (KJ, CTH), Oleg Kochukhov (OK, UU), Jorrit Leenaarts (JLe, SU), Jesper Sollerman (JS, SU), Göran Östlin (GÖ, SU), Camilla Jakobsson (CJ, VR-RFI), Mathias Hamberg (MH, VR-RFI), Per Magnusson (PM, SNSA)

Förhinder/frånvarande: Garrelt Mellema (GM, SU), Wouter Vlemmings (WV, CTH), Jan-Erik Wahlund (JEW, IRF i Uppsala), Barbro Åsman (BÅ, SU)

1. Runda med presentationer

Deltagarna presenterade sig (namn, arbetsplats, huvudforskningsområde).

2. Mötets öppnande

Mötet öppnades av SF.

3. Antagande av dagordning

Dagordningen antogs med tillägget ”nästa möte” under sista punkten.
Camilla, Per och Mathias adjungerades till mötet.

4. Förra mötets protokoll

Föregående protokoll godkändes.

5. Presentation av VR-RFI och SNSA

a. VR-RFI:s och SNSA:s ansvar inom astronomi och rymd

VR-RFI (MH, CJ): företrädar Sverige i flera infrastrukturorganisationer (t.ex. ESO, delegater kommer att meddelas NCA framöver), finansierar forskningsinfrastruktur nationellt och internationellt, ger inspel till forskningspropositionen, nytt RFI från 2020, presentation av modell för prioritering och finansiering av forskningsinfrastruktur (upprepad process som sträcker sig över 2 år).

SNSA/Rymdstyrelsen (PM): är förvaltningsmyndighet under Utbildningsdepartementet, anslag om ca 1 Gkr/år (75% till ESA-program, 25% till nationella program), 3 personer som arbetar med forskningsprogram (Kristine Danneberg, Johan Köhler, PM), Rymdstyrelsens roll som forskningsfinansiär (ingen tydlig gränsdragning mot andra finansiärer, samarbete med VR), stöder rymdforskning (space science) och Esrange (höghöjdsballonger, sondraketer), främjar svensk rymdindustri, utnyttjande av medlemskap i ESA, och deltagande i internationella rymdprojekt (avtal, överenskommelser, långfristiga åtaganden).

b. Ansvarsområden av CJ och MH inom VR-RFI, och PM inom SNSA

CJ: Forskningssekreterare, handläggare för ESO (delegat Council), Astronet, ELT-instrumentering, ISF

MH: Nyanställd forskningssekreterare (sep 2019, doktorerade vid SU), handläggare för SKA, JIVE, Onsala (Radioastronomipaket), APPEC, IceCube, CERN; medlem i EUROFUSION och ESS arbetsgrupper

PM: Astrophysics & Atmospheric Sciences, SNSA Advisory Committee, delegat i ESA Science Programme

c. Utmaningar inom verksamheterna som har bäring på astronomin och rymd i Sverige

VR-RFI (MH, CJ): budgetläget, datahantering, ILO – Industry Liaison Organisation – Big Science Sweden, AIMdays)

d. Vad bör NCA arbeta med?

Föreslås fortsatt dialog under de kommande åren (ingenting konkret just nu).

JS: Översikt över vilka personer som sitter i olika kommittéer bör finnas (NCA skulle kunna ha rådgivande roll); samordning mellan VR och SNSA gällande ansökningar diskuterades.

6. Hur kan svenska astronomer bli medlemmar i EAS?

Vad innebär medlemskap i EAS för en organisation? (SF)

Förväntas delta i två business möten om året, bidra till organisation av Annual Meetings (före detta EWASS).

Diskussion kring tre möjliga lösningar:

1. Medlemskapet sköts via nationalkommittén på ett liknande sätt som för IAU (obs: NCA har inga medlemmar)
2. Genom medlemskap i Svenska astronomiska sällskapet (en del svenska astronomer är medlemmar i SAS)
3. Genom medlemskap i Svenska fysikersamfundet (minst vanligt för svenska astronomer att vara medlem)

Beslut: att undersöka lösning 1 i första hand.

7. IAU Individual and Junior Membership Nominations 2019

E-postmeddelande samt två dokument med information om processen inkl tidsplan inkom från IAU. Processen innebär att NCA samlar in nomineringar för såväl ”Junior Membership” som ”Individual Membership” och skickar personlig inbjudan om ansökan till nominerade.

Ansvariga per geografisk område: Lund/Malmö: DH, Onsala/Göteborg/Chalmers: WV, SU/KTH/Nordita: AB, UU/IRF: OK, Linnéuniversitetet: YB, Kiruna/Umeå/Luleå: SF

Dessa skickar listor med namn och e-postadress till SF inom 2 arbetsveckor räknad från NCA mötet. SF skickar sedan information om ansökan samt ansökningsblanketter till personerna på listorna.

Diskussion om hur man kan nå ut med information till ”alla professionella astronomer” i Sverige (obs: Robert Cummings ”AstronomerSE” e-postlista är f.n. inte aktiv; Facebookgruppen med samma namn finns kvar). Möjliga lösningar ska undersökas, eventuellt i en liten arbetsgrupp.

8. Frågor från KVA (SF rapporterar till astronomiklassen inom KVA)

a. Hur ser astronomerna på sitt eget engagemang internationellt och i IAU?

tycker att IAU gör ett bra arbete, deltar i IAU symposier, diskussion om hur vi publicerar vore önskvärt

b. Vilket värde har medlemskapet i IAU för svenska astronomer?

Det finns några viktiga uppgifter, t ex skydd av radiofrekvenser, arbete kring ljusföreningar, definition av standarder, program för utveckling (Office of Astronomy for Development, objective: to use astronomy to stimulate development in all regions of the world).

Anm: Bättre svar på både a och b skulle kunna ges om man hade information om IAUs budget (hur mycket Sverige betalar, hur pengarna används – SF ska ta fram sådan information), och om hur svenska astronomer engagerar sig i IAU (kan fås från t ex IAUs webbsida).

9. Utmaningar och möjligheter inom svensk astronomi och rymd – hur och vad skall och kan nationalkommittén arbeta med?

a. Astronomdagarna – vitbok från 2013 och utkast till uppdatering

Förslaget diskuterades, förslag till några mindre tillägg anfördes, arbetet med dokumentet kommer att fortsätter inom det kommande halvåret i samråd med SAS, ny utkast kommer att skickas ut till alla inom NCA innan jul för kommentarer.

Diskussion om Astronomdagarnas frekvens (förslag: 1 gång per år i stället för vartannat år) och relaterade aspekter (nytta för doktorander och yngre forskare, programmets attraktion för seniorer) – alla fortsätter att fundera på det, kommer att tas upp vid nästa mötet.

b. Annat

Eventuella andra arbetsområden för NCA tas upp vid nästa möte.

10. Övriga frågor

Astronomins dag och natt

Meddelande från Tuvalie Mellin (Örebro, samordnare för Astronomins dag och natt från SAS) vidarebefordrades av JS, önskar mer engagemang från professionella astronomer. Flertalet av närvarande institutioner har deltagit, men hinner inte alltid annonsera tidigt och brett. Orsaken för mindre engagemang kan vara att ADON sker nära i tid till andra populärvetenskapliga evenemang som prioriteras (t ex Kulturnatten). SF skickar ett svar från NCA i den andan.

11. Avslutning

a. Nästa möte

SF kallar till nästa NCA möte under våren 2020 (mha Doodle), förslagsvis i Uppsala.

b. Mötet avslutas

Vid protokollet:

Justerat:

Ulrike Heiter (sekreterare)

Sofia Feltzing (ordförande)